
DIRBANČIŲ IR BŪSIMŲ POLICIJOS PAREIGŪNŲ NUOSTATOS Į SMURTĄ ARTIMOJE APLINKOJE

Laima Ruibytė*, Vilius Velička**

*Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedra, Policijos veiklos katedra
V. Putvinskio g. 70, LT–44211 Kaunas
Telefonas (8~37) 30 36 64, (8~37) 20 67 50
Elektroninis paštas laimaruibyte@mruni.eu, vilius.velicka@mruni.eu*

Santrauka. 2011 m. gruodžio 15 dieną įsigaliojus Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymui Lietuvos policijos pareigūnai susidūrė su naujais iššūkiais ir problemomis įgyvendinat šį įstatymą. Šiame darbe nagrinėjami Lietuvos policijos pareigūnų požiūrio į smurtą prieš moteris šeimoje ir pagalbą smurtą patiriančiai moteriai ypatumai. Tyrimo tikslas buvo išanalizuoti to požiūrio dinamiką – palyginti 2009 metų tyrimo duomenis su 2011 metų duomenimis. Be to siekėme nustatyti, kaip būsiami policijos pareigūnai, t.y. jais besiruošiantys tapti Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto studentai, būsimieji policijos pareigūnai suvokia smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatas, koks yra jų pačių požiūris į smurtą šeimoje. Darbe palyginome pareigūnų ir studentų nuostatą į smurtą prieš moteris šeimoje; skirtingų lyčių požiūrį į smurtą šeimoje; siekėme apibrėžti priežastis, galinčias trukdyti pareigūnams tinkamai atlikti savo pareigas smurtautojų šeimoje atžvilgiu. Tyrime dalyvavo 209 MRU Kauno Viešojo saugumo fakulteto dieninių studijų teisės ir policijos veiklos programos studentai ir 167 dirbančių policijos pareigūnų. Tyrimo tikslui įgyvendinti buvo naudojamos dvi anketos.

Rezultatų analizė parodė, kad žymesnių pokyčių požiūryje į smurtą artimoje aplinkoje nuo 2007 iki 2011 metų policininkų sąmonėje neįvyko. Pareigūnų ir studentų požiūrių palyginimas rodo, kad tiek vieni, tiek kiti panašiai vertina smurto prieš moterį šeimoje aspektus. Bet galima pastebėti ir kai kuriuos skirtumus. Kaip ir ankstesnių metų tyrime galime pastebėti kai kurias stereotipinio smurto artimoje aplinkoje vertinimo tendencijas, ir tai ryškiau matosi apklaustųjų vyrų policininkų atžvilgiu. Lyginant vyrų ir moterų nuostatą į nagrinėjamą reiškinį išryškėjo bendros lyčių požiūrių skirtumų tendencijos, būdingos tiek dirbančių, tiek besimokančių grupėms. Išaiškėjo, kad pareigūnams efektyviai veikti smurto artimoje aplinkoje incidentų metų trukdo ne tik išankstinės nuostatos, bet ir nepakankamas naujo įstatymo išmanymas, nežinojimas, kaip jį taikyti praktikoje, bei neturėjimas įgūdžių efektyviai veikti smurto šeimoje atvejais.

Pagrindinės sąvokos: smurtas artimoje aplinkoje, smurtas prieš moteris, policijos pareigūnai, lyčių stereotipai, nuostata.

ĮVADAS

2011 m. gruodžio 15 dieną įsigaliojusiu Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu (Valstybės žin., 2011, Nr.72-3475) smurtas artimoje aplinkoje, dėl jo žalos visuomenei, tapo priskirtas prie visuomeninę reikšmę turinčių veikų. Baudžiamosios bylos, iškeltos pagal Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso (Valstybės žin., 2000, Nr. 89-2741, 2012, Nr. 5-138) 140 str. 1 d. (fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas), nagrinėjamos nebe privataus kaltinimo, o bendra baudžiamųjų bylų nagrinėjimo tvarka. Nukentėjusiam asmeniui nebereikia pačiam tiesiogiai kreiptis į teismą, nes tyrimą dėl

nusikalstamos veikos padarymo atlieka policija (ikiteisminio tyrimo institucija), o valstybinis kaltinimas teisme yra palaikomas prokuroro.

Įsigaliojus šiam įstatymui atsiskleidė tikroji padėtis mūsų šalyje. Buvusi nuostata, kad smurtas artimoje aplinkoje nėra didelė visuomenės problema, nepasitvirtino. Šis reiškiny buvo latentinis ir policijos pareigūnai neturėjo teisinių galių spręstai smurto artimoje aplinkoje problemų. Vieno mėnesio laikotarpyje, nuo 2011 m. gruodžio 15 d. iki 2012 m. sausio 16 d., buvo užregistruoti 3483 pranešimai apie smurtą artimoje aplinkoje ir pradėti 1149 ikiteisminiai tyrimai, susiję su smurtu artimoje aplinkoje. Pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose nukentėjusiais buvo pripažinti: 936 moterys, 94 vyrai ir 113 vaikų, 839 vyrams, 46 moterims ir 3 vaikams buvo pareikšti įtarimai padarius nusikalstamas veikas. Dauguma ikiteisminių tyrimų pradėti pagal Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 140 straipsnį (fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas) – 784 atvejai, pagal 145 straipsnį (grasinimas nužudyti ar sunkiai sutrikdyti žmogaus sveikatą arba žmogaus terorizavimas) – 322 atvejai, pagal 138 straipsnį (nesunkus sveikatos sutrikdymas) – 53 atvejai. Retais atvejais atvejai ikiteisminiai tyrimai pradėti pagal kitus Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso straipsnius.¹ Per dviejų mėnesių laikotarpį, nuo 2011 m. gruodžio 15 iki 2012 m. vasario 15 d., jau buvo užregistruoti 5609 pranešimai apie smurtą artimoje aplinkoje. Pradėta 1860 ikiteisminiai tyrimai, susiję su smurtu artimoje aplinkoje. Per 2 mėnesius pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose, susijusiuose su smurtu artimoje aplinkoje jau buvo pripažinti nukentėjusiais 1547 moterys, 158 vyrai ir 175 vaikai. Pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose, susijusiuose su smurtu artimoje aplinkoje, per 2 mėnesius, buvo pateikti įtarimai padarius nusikalstamas veikas 1543 vyrams, 79 moterims ir 6 vaikams.²

Pateikta statistika rodo didelį smurto šeimoje Lietuvoje mastą. Panašios smurto artimoje aplinkoje tendencijos atsiskleidė ir kitose šalyse įvedus atitinkamus įstatymus³. Natūralu, kad

¹ Policijos departamento prie VRM Viešosios policijos valdybos rizikos valdymo ir vidaus kontrolės pažyma 2012-01-26 Nr. 5-13-IL-15 “Dėl problemų, išskylančių įgyvendinant apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo apibendrinimo “<http://pd.policija.lt/vieoji-policija/3069-pazyma.html> [prisijungimo laikas 2012-03-26 10.10]

² Policijos departamento prie VRM Viešosios policijos valdybos rizikos valdymo ir vidaus kontrolės pažyma 2012-02-23 Nr. 5-13-IL-27 “Dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo taikymo už laikotarpį nuo 2011-12-15 iki 2012-02-15 apibendrinimas” <http://pd.policija.lt/vieoji-policija/3178-payma-apie-apsaugos-nuo-smurto-artimoje-aplinkoje-statymo-taikym.html> [prisijungimo laikas 2012-03-27 11.17]

³ Logar R. Violence against women: history and development of new models of intervention in Europe. Conference „Responding to violence against Women. Models from the European Union“. 5-6 November 2004, University of Wisconsin: Straus M., Gelles R., eds. Physical Violence in American Families: Risk Factors and Adaptations to Violence in 8, 145 families. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, 1990.; White, R., & Shields, J. P. Police reports of children’s exposure to domestic violence in San Francisco. San Francisco: ETR Associates, 2003.; Mahoney, P., Williams, L. M., & West, C. M. Violence against women by intimate relationship partners. In C. M. Renzetti, J. L. Edleson, & R. K. Bergen (Eds.), Sourcebook on violence against women (pp. 143–178). Thousand Oaks, CA: Sage, 2001.

pareigūnai vykdamy šį įstatymą susiduria su padidėjusiu darbo krūviu, naujais iššūkiu ir problemomis. Mokslinėje literatūroje galima rasti tyrimų atskleidžiančių įvairius pareigūnų darbo su smurtu artimoje aplinkoje aspektus⁴. Analizuojama pareigūnų įstatymų įgyvendinimo spragos ir nepakankamai tikslus bei išsamus incidentų dokumentavimas⁵, pastebima, kad policininkai ne visada sėkmingai ir adekvačiai reaguoja smurto šeimoje situacijose, tuo sumažindami pasitikėjimą jais bei didindami smurto pasikartojimo tikimybę⁶. Smurto aukomis tapusios moterys dažnai nepasitiki policija, bijo kviesti pareigūnus, nes jaučia, kad jie nepažiūrės į jas rimtai ar neparems. Daugelyje šalių policija vis dar yra institucija, kurioje dominuoja vyrai ir kuri nėra pakankamai jautri, sprendžiant moterų, tapusių smurto aukomis, problemas. Logar atlikusi tarptautinių nusikaltimų apžvalgos analizę teigia, kad lytinių ir smurtinių nusikaltimų aukos yra rečiau patenkintos policijos darbu nei vagysčių aukos, o su moteriškos lyties aukomis dažniausiai elgiamasi nepakankamai pagarbiai.⁷

Tyrimų rezultatai rodo, kad net priėmus tinkamus įstatymus kovai su smurtu artimoje aplinkoje, jų įgyvendinimas didele dalimi priklauso nuo vyraujančios policijos ir visuomenės kultūros, policijos pareigūnų turimų nuostatų lyčių lygybės bei įvykdyto smurto akto atžvilgiu⁸. Pabrėžiama, kad policininkų tarpe egzistuojantis moters, kaip pavaldžios vyrui ,

⁴ Gover, A.R., Pudrzynska P.D., Dodge, M. Law Enforcement Officers' Attitudes About Domestic Violence. *Violence Against Women*; May. 2011, Vol. 17 Issue 5, p.619-636.;

Sun, I.Y., Li, J.C. M., Yuning W. Chinese and American college students' preferences for police response to domestic violence. *Policing & Society*; Jun. 2011, Vol. 21 Issue 2, p.214-232.;

Logan, T. K., Shannon, L., Walker, R. Police Attitudes Toward Domestic Violence Offenders. *Journal of Interpersonal Violence*; Oct. 2006, Vol. 21 Issue 10, p.1365-1374.

Sun, I.Y., Chu, D.C., Who is better for handling domestic violence? A comparison between Taiwanese female and male Officers. *Journal of Criminal Justice*; Jul. 2010, Vol. 38 Issue 4, p. 453-459.

⁵Shtelmakher.M. Police misconduct and liability: applying the state-created danger doctrine to hold police officers accountable for responding inadequately to domestic-violence situations. *LOYOLA OF LOS ANGELES LAW REVIEW* [Vol. 43:1533 Summer 2010].;

White, R., & Shields, J. P. Police reports of children's exposure to domestic violence in San Francisco. San Francisco: ETR Associates, 2003.

⁶ Shtelmakher.M. Police misconduct and liability: applying the state-created danger doctrine to hold police officers accountable for responding inadequately to domestic-violence situations. *LOYOLA OF LOS ANGELES LAW REVIEW* [Vol. 43:1533 Summer 2010].;

Melton, H. Police response to domestic violence. *Journal of Offender Rehabilitation*, 29, 1–21, 1999.

⁷ Logar R. Austrijos kovos prieš smurtą šeimoje modelis. Pranešimas JTO ekspertų grupės susitikime „Smurtas prieš moteris: geros praktikos pavyzdžiai kovojant su smurtu prieš moteris ir šalinant jį“. Viena, 2005 m. gegužės 17-20d.

⁸ Shields J. P. An Evaluation of Police Compliance with Domestic Violence Documentation Policy Reform: Improving the Identification of Exposed Children. *Best Practices in Mental Health*, Vol. 4, No. 1, Winter 2008. Lyceum Books.;

White, R., & Shields, J. P. Police reports of children's exposure to domestic violence in San Francisco. San Francisco: ETR Associates, 2003.

stereotipas daro įtaką policijos veiklos praktikai ir, kad požiūris į smurtą šeimoje, jo žalą turi būti keičiamas nacionaliniu lygiu⁹.

Kaip rodo įvairių šalių patirtis, kriminalizavus smurtą artimoje aplinkoje policijos pareigūnai jaučia turį daugiau galių spręsti šią problemą, tačiau tuo pačiu pažymi, kad darbas su smurtu artimoje aplinkoje jiems kelia frustraciją dėl smurto šeimoje pasikartojamumo bei dėl to, kad pradinės jų intervencijos ne visada pakankamai paremiamos platesnės sistemos (teismų, prokurorų, bendruomenės). Pareigūnai norėtų daugiau apmokymų, konsultacijų, smurto šeimoje atvejų analizių bei glaudesnio bendradarbiavimo tarp profesinių grupių¹⁰.

Lietuvoje tyrimų, nagrinėjančių policijos pareigūnų darbo su smurtu šeimoje problemas yra nedaug¹¹. Ruibytė (2008) savo 2007 metų tyrimo išdavoje teigia, kad psichologinės kliūtys galinčios trukdyti efektyviau atlikti veiksmus smurtautojų šeimoje atžvilgiu gali būti policininkų stereotipiniai požiūriai į smurtą šeimoje, pasireiškiantys teigimu, kad moterys pačios išprovokuoja partnerius ir pačios smurtauja prieš vyrus, o smurtas šeimoje yra mažiau pavojingas negu smurtas viešoje vietoje ir, kad tai yra privatus reikalas, į kurį policijai nederėtų kištis. Norėdami išsiaiškinti, ar yra pokyčių nuostatoje į smurtą artimoje aplinkoje šiame darbe toliau tyrinėjome Lietuvos policijos pareigūnų požiūrio į smurtą prieš moteris šeimoje ir pagalbą smurtą patiriančiai moteriai ypatumus.

Tyrimo tikslas buvo išanalizuoti policijos pareigūnų ir studentų požiūrio ypatumus ir dinamiką.

Straipsnyje keliami šie **uždaviniai**:

- palyginti 2007 metų policininkų požiūrio į smurtą šeimoje tyrimo duomenis su 2011 metų duomenimis.

⁹ Shtelmakher.M. Police misconduct and liability: applying the state-created danger doctrine to hold police officers accountable for responding inadequately to domestic-violence situations. LOYOLA OF LOS ANGELES LAW REVIEW [Vol. 43:1533 Summer 2010].;

Sun, I.Y., Chu, D.C., Who is better for handling domestic violence? A comparison between Taiwanese female and male Officers. Journal of Criminal Justice; Jul. 2010, Vol. 38 Issue 4, p. 453-459.

¹⁰ Horwitz, S., Mitchell, D., LaRussa-Trott, M., Santiago, L., Pearson, J., Skiff, D., Cerulli, C. An Inside View of Police Officers' Experience with Domestic Violence. Journal of Family Violence; Nov.2011, Vol. 26 Issue 8, p.617-625.

¹¹ Ruibytė, L.; Velička, V. Teisinės ir psichologinės kliūtys, trukdančios pareigūnams sustabdyti smurtą šeimoje // Policijos pareigūnų profesinio rengimo aktualijos: mokslinių straipsnių rinkinys / Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakultetas; Kaunas, 2007. p. 31-40.;

Руйбите, Л. Анализ отношения сотрудников полиции к проблеме насилия против женщины в семье // Administratīvā un Kriminālā Justīcija : Latvijas Policijas akadēmijas teorētiski praktisks žurnāls. Rīga : Latvijas Policijas akadēmija. Nr. 1(42), 2008, p. 54-59.;

Urbanas, D. Policijos pareigūnų teisė sulaikyti ir pristatyti asmenį į policijos įstaigą smurto privačioje erdvėje kontekste.// Mokslinių straipsnių rinkinys „Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka“, 2011 (5), p.220-239.

- nustatyti, kaip būsiami policijos pareigūnai, t.y. jais besiruošiantys tapti Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto studentai suvokia įvairius smurto artimoje aplinkoje aspektus.
- palyginti pareigūnų ir studentų nuostatą į smurtą prieš moteris šeimoje bei skirtingų lyčių požiūrį į smurtą šeimoje;
- apibrėžti psichologines priežastis, galinčias trukdyti pareigūnams tinkamai atlikti savo pareigas smurtautojų šeimoje atžvilgiu.

TYRIMO METODAI IR TIRIAMIEJI

Tyrimė dalyvavo 209 MRU Kauno Viešojo saugumo fakulteto dieninių studijų teisės ir policijos veiklos programos studentai (116 moterų ir 93 vyrai) ir 167 dirbančių policijos pareigūnų, iš jų - 81 moteris ir 86 vyrai. Studentų amžius buvo nuo 18 metų iki 25 metų, policijos darbuotojų amžius pasiskirstė į grupes : 18-25 metų – 44,9%, 26-35 metų – 30,5%, 36-45 metų – 21,0%, vyresni nei 46 metų – 3,6% apklaustų pareigūnų. 48,5% policijos darbuotojų darbo policijoje stažas yra nuo 1 iki 5 metų, 30,0% - nuo 6 iki 15 metų ir 21,6% - nuo 15 iki 20 metų. Pagal užimamas pareigas tiriamieji policijos pareigūnai pasiskirstė taip: pirminė grandis - 26,3%, vidurinioji grandis -45,5%, aukštesnioji grandis- 28,1%.

Tyrimo tikslui įgyvendinti buvo naudojamos dvi anketos. Viena iš jų - policijos pareigūnams, 12 klausimų anketa, kurią naudojome 2007 metų tyrime¹². Anketos iš esmės nekeitėme, nes norėjome palyginti 2007 ir 2011 metų tyrimų duomenis. Antra 7 klausimų anketa buvo skirta studentams. Jos pagrindą sudarė anketa pareigūnams, iš kurios buvo pašalinti klausimai apie pareigūnų veiksmus smurtinio konflikto šeimoje metu ir įtrauktas klausimas apie smurto šeimoje patirtį. Kadangi daugumoje smurto artimoje aplinkoje atvejų smurtautojas būna vyras, tai ir bendri klausimai abiejose anketose siekė išsiaiškinti respondentų įvairaus laipsnio smurtinių veiksmų prieš moterį vertinimą, supratimą apie smurto priežastis, požiūrį į pagalbą smurtą patyrusiai moteriai. Anketomis buvo siekiama nustatyti pagrindinius būsimų ir dirbančių policininkų nuostatos į smurtą prieš moterį šeimoje aspektus, t.y. žinojimą apie nuostatos objektą, jausmus jo atžvilgiu ir elgesį ar pasirengimą veikti tam tikru būdu su nuostata susijusiose situacijose. Apklausą vyko 2011 metų lapkričio

¹² Ruibytė, L.; Velička, V. Teisinės ir psichologinės kliūtys, trukdančios pareigūnams sustabdyti smurtą šeimoje // Policijos pareigūnų profesinio rengimo aktualijos: mokslinių straipsnių rinkinys / Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakultetas; Kaunas, 2007. p. 31-40.;

Руйбите, Л. Анализ отношения сотрудников полиции к проблеме насилия против женщины в семье // Administratīvā un Kriminālā Justīcija : Latvijas Policijas akadēmijas teorētiski praktisks žurnāls. Rīga : Latvijas Policijas akadēmija. Nr. 1(42), 2008, p. 54-59.; Urbonas, D. Policijos pareigūnų teisė sulaikyti ir pristatyti asmenį į policijos įstaigą smurto privačioje erdveje kontekste.// Mokslinių straipsnių rinkinys „Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka“, 2011 (5), p.220-239

mėnesį, kai jau buvo žinoma, kad nuo tų metų gruodžio 15 dienos įsigalios Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas. Tyrimo duomenys buvo apdoroti įprastiniais matematinės statistikos metodais (naudojant SPSS), skirtumų patikimumui nustatyti taikant χ^2 (chi kvadrato) kriterijų.

TYRIMO REZULTATAI IR ANALIZĖ

Tiriamųjų studentų ir pareigūnų nuostatą į nagrinėjamą reiškinį atskleidžia jų pačių požiūris į agresyvius veiksmus žmonos atžvilgiu ir įvairias smurto apraiškas šeimoje.

Pirmiausia palyginome 2007 m. ir 2011 m. pareigūnų atsakymus norėdami sužinoti, ar yra poslinkių policininkų nuostatose į smurtą šeimoje. 2007 metų tyrimo anketoje į teiginius apie smurto apraiškas šeimoje tiriamieji galėjo pasirinkti vieną iš dviejų atsakymų – sutinku arba nesutinku. 2011 metų tyrimo anketoje buvo pateiktas ir vidutinis pasirinkimas – nei sutinku, nei nesutinku, ir tai mūsų nuomone atskleidė tikslesnį predispozicijų smurto šeimoje pobūdį. Tiesiogiai palyginti 2011 metų tyrimo rezultatų su 2007 metų rezultatais mes negalėjome, tačiau bendras tendencijas vertinimuose galima nustatyti.

1 lentelė. Pareigūnų požiūrio į smurto prieš moteris šeimoje apraiškas palyginimas (lyginami 2011 m. ir 2007 m. duomenys)

	Sutinku (%)		Nesutinku (%)		Nei sutinku nei nesutinku
	Pareigūnai 2011m	Pareigūnai 2007m	Pareigūnai 2011m	Pareigūnai 2007m.	
Teiginiai					Parei- gūnai 2011m.
1) Manau, kad galima suduoti antausį žmonai	3,0	2,4 %	92,2	97,6%	4,8
2) Jei žmona galvoja apie kitą vyrą, ji užsitarnavo antausio	4,2	5,2 %	86,8	94,8 %	9,0
3) Jei žmona elgiasi flirtuojančiai su kitu vyru, jai galima skelti antausį	3,6	5,7 %	87,4	94,3 %	9,0
4) Smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša.	27,6	31,1%	44,4	68,9%	28,1
5) Jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų	19,2	34,9%	52,7	65,1%	28,7
6) Smurtas šeimoje jokių atveju negali būti pateisinamas	75,1	82,5%	21,0	17,5%	3,0
7) Nieko baisaus, jei išiutęs vyras meta šlepetę į žmoną	6,6	9,9 %	76,0	90,1 %	17,4
8) Jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktų smurtautoją	46,7	67,9%	25,8	32,1 %	27,5

9) Pagrindinė vyrų smurto šeimoje priežastis - alkoholis	68,9	74,1%	15,0	25,9%	16,2
10) Nemanau, kad smurtas šeimoje yra didelė problema	9,0	13,2%	84,4	86,8	6,6
11) Yra atvejų, kai smurtas pateisinamas	8,4	18,4%	76,0	81,6%	15,6
12) Vyro smurtas prieš moterį turi mažai įtakos vaikams	6,0	2,4%	81,1	97,6%	3,0
13) Tik silpnos moterys tampa smurto šeimoje aukomis	11,4	18,4%	63,4	81,6%	25,1
14) Moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus	19,2	36,8%	24,6	63,2%	56,3
15) Smurtas šeimoje yra sunkus nusikaltimas	68,3	79,2%	15,6	20,8%	16,2
16) Smurtas šeimoje nėra prioritetinga policininko darbo kryptis	22,2	50,5%	39,5	49,5%	38,3
17) Policija neturi kištis į privatą gyvenimą	11,4	34,0%	58,1	66,0%	30,5
18) Smurtas šeimoje dažniausiai vyksta žemesnio socialinio sluoksnio ir asocialiose šeimose	37,7	58,5%	32,9	38,7%	29,3

Kaip matyti iš 1 lentelės bendra įvairių teiginių vertinimo tendencija panaši. Ji atskleidžia, kad tarp policininkų, kaip ir tarp kitų piliečių gan gajūs stereotipiniai smurto šeimoje vertinimai ir per tris metus nėra labai pasikeitę. Dalis policijos pareigūnų sutinka su teiginiais, kad smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša (2011m.-27,6 ir 2007m.- 31,1%); jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų (19,2 ir 34,9%); jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktų smurtautoją (46,7 ir 67,9%); tik silpnos moterys tampa smurto šeimoje aukomis (11,4 ir 18,4%). Iš rezultatų atrodytų, kad 2011 m. apklausos pareigūnai mažiau linkę taip galvoti, bet ir nepritariančių tokiam teiginiui irgi yra mažiau. Tokie rezultatai gauti todėl, kad šioje apklausoje, kaip jau minėta, buvo leista išreikšti ir abejojimo nuostatą. Taigi, galima daryti prielaidą, kad ir ankstesniame tyrime tokių abejojančių buvo, bet jie privalėjo išreikšti tik pozityvų arba negatyvų požiūrį. Analizuojant neapsisprendusiųjų skaičių galima pastebėti, kad nemaža dalis pareigūnų neturi nuomonės, ar smurtas šeimoje yra prioritetinga policininko darbo kryptis (38,3) ir, ar policija turi kištis į privatą gyvenimą (30,5). Įdomus tas faktas, kad net 56,3% apklaustųjų išreiškė ambivalentišką nuostatą į požiūrį, kad moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus ir tik 24,6% nesutiko su šiuo teiginiu (2007m. - 63,2%).

Kaip ir 2007 metų tyrime, taip ir šiame, lyginome pareigūnų vyrų ir moterų požiūrio į smurtą šeimoje skirtumus. Šį kartą statistiškai reikšmingų skirtumų tarp grupių nuomonių

aptikta mažiau negu 2007 metų tyrime (2 lentelė). Reikia pažymėti, kad buvo lyginami tik sutinkantys ir nesutinkantys su pateiktais teiginiais tiriamieji, todėl tai galėjo paveikti rezultatus, nes, kaip aukščiau minėta, dėl galimybės pasirinkti tarpinį atsakymo variantą („nei sutinku, nei nesutinku“) tarp tiriamųjų atsirado nemažai neturinčių tvirtos nuostatos kai kurių smurto šeimoje aspektų atžvilgiu. daugiau vyrų negu moterų mano, kad smurtas šeimoje kai kuriais atvejais gali būti pateisinamas (atitinkamai 16,9% ir 3,9%, ($p < 0,05$)) ir 8,2% jų pritaria, kad, jei žmona galvoja apie kitą vyrą, ji užsitarnavo antausio (taip galvojančių moterų 1,3 % ($p < 0,05$)). Ryškiausi skirtumai nuostatoje į tai, kad, jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų – taip galvoja tik 8,5 % moterų, o vyrų - 45,0 % ($p < 0,001$). Didžioji dalis vyrų pareigūnų (74,2 %) įsitikinę, kad, jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktą smurtautoją. Taip galvojančių moterų policininkų yra mažiau (54,2 %), ir tai statistiškai reikšmingas skirtumas (2 lentelė).

2 lentelė. Pareigūnų vyrų ir moterų požiūris į smurto prieš moteris šeimoje apraiškas

Teiginiai	Sutinku		Nesutinku		χ^2 kriterijus
	Moterys	Vyrai	Moterys	Vyrai	
1) Manau, kad galima suduoti antausį žmonai	1,3 %	4,9 %	98,7 %	95,1%	*
2) Jei žmona galvoja apie kitą vyrą, ji užsitarnavo antausio	1,3 %	8,2 %	98,7 %	91,2%	.041
3) Jei žmona elgiasi flirtuojančiai su kitu vyru, jai galima skelti antausį	1,3 %	6,8 %	98,7 %	92,3%	
4) Smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša.	34,4 %	42,4%	65,6 %	57,6%	*
5) Jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų	8,5 %	45,0%	91,5 %	55,0%	*.000
6) Smurtas šeimoje jokių atveju negali būti pateisinamas	75,0 %	81,7%	25,0%	18,3%	*
7) Nieko baisaus, jei įsiutęs vyras meta šlepetę į žmoną	7,1 %	8,8%	92,9 %	91,2%	*
8) Jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktą smurtautoją	54,2 %	74,2%	45,8 %	25,8%	.022
9) Pagrindinė vyrų smurto šeimoje priežastis - alkoholis	79,5 %	85,1%	20,5 %	14,9%	
10) Nemanau, kad smurtas šeimoje yra didelė problema	8,8%	10,5%	91,3%	89,5%	
11) Yra atvejų, kai smurtas pateisinamas	3,9%	16,9%	96,1%	83,1%	*.012
12) Vyro smurtas prieš moterį turi mažai įtakos vaikams	7,4 %	4,9%	92,6 %	95,1%	
13) Tik silpnos moterys tampa smurto šeimoje aukomis	11,5%	18,8%	88,5%	81,3%	
14) Moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus	36,1%	51,4%	63,9%	48,6%	*

15) Smurtas šeimoje yra sunkus nusikaltimas	84,9%	77,6%	15,1 %	22,4%	*
16) Smurtas šeimoje nėra prioritetinga policininko darbo kryptis	30,6 %	40,7%	69,4%	59,3%	*
17) Policija neturi kištis į privatų gyvenimą	15,0 %	17,9%	85,0%	82,1%	*
18) Smurtas šeimoje dažniausiai vyksta žemesnio socialinio sluoksnio ir asocialiose šeimose	50,0%	56,7%	50,0%	43,3%	

*pažymėti tie teiginiai, kurių vertinimai statistiškai patikimai skyrėsi vyrų ir moterų grupėje

2007 m.tyrimė

Pareigūnų ir studentų požiūrių analizė rodo, kad tiek vieni, tiek kiti panašiai vertina kai kuriuos smurto prieš moterį šeimoje aspektus (3 lentelė).

3 lentelė. Studentų ir pareigūnų požiūris į smurto prieš moteris šeimoje apraiškas

Teiginiai	Sutinku (%)		Nesutinku		Nei sutinku nei nesutinku	
	Studentai	Pareigūnai	Studentai	Pareigūnai	Studentai	Pareigūnai
1) Manau, kad galima suduoti antausį žmonai	2,4	3,0	92,8	92,2	4,8	4,8
2) Jei žmona galvoja apie kitą vyrą, ji užsitarnavo antausio	6,7	4,2	85,2	86,8	8,1	9,0
3) Jei žmona elgiasi flirtuojančiai su kitu vyru, jai galima skelti antausį	6,7	3,6	85,7	87,4	7,7	9,0
4) Smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša.	13,4	27,6	57,4	44,4	29,2	28,1
5) Jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų	13,4	19,2	59,3	52,7	27,3	28,7
6) Smurtas šeimoje jokiai atveju negali būti pateisinamas	81,3	75,1	14,3	21,0	4,3	3,0
7) Nieko baisaus, jei išsiutęs vyras meta šlepetę į žmoną	12,9	6,6	68,9	76,0	18,2	17,4
8) Jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktų smurtautoją	49,8	46,7	26,7	25,8	23,4	27,5
9) Pagrindinė vyrų smurto šeimoje priežastis - alkoholis	63,2	68,9	14,4	15,0	22,5	16,2
10) Nemanau, kad smurtas šeimoje yra didelė problema	7,1	9,0	89,0	84,4	3,9	6,6
11) Yra atvejų, kai smurtas pateisinamas	9,6	8,4	72,2	76,0	18,2	15,6
12) Vyro smurtas prieš moterį turi mažai įtakos vaikams	2,9	6,0	96,2	81,1	1,0	3,0
13) Tik silpnos moterys tampa smurto šeimoje aukomis	12,0	11,4	68,0	63,4	20,1	25,1
14) Moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus	18,6	19,2	42,6	24,6	38,8	56,3

15) Smurtas šeimoje yra sunkus nusikaltimas	74,2	68,3	12,4	15,6	13,4	16,2
16) Smurtas šeimoje nėra prioritetinė policininko darbo kryptis	14,8	22,2	52,6	39,5	32,5	38,3
17) Policija neturi kištis į privatų gyvenimą	6,7	11,4	71,3	58,1	22,0	30,5
18) Smurtas šeimoje dažniausiai vyksta žemesnio socialinio sluoksnio ir asocialiose šeimose	50,7	37,7	26,3	32,9	23,0	29,3

Abiejų grupių tiriamieji mano, kad negalima suduoti antausių žmonai (92,8% studentų ir 92,2% policininkų) net ir tuo atveju, jei ji galvoja apie kitą vyrą (85,2 % ir 86,5%) ar elgiasi flirtuojančiai (85,2 % ir 87,4%). Didesnė dalis apklaustųjų mano, kad smurtas šeimoje yra didelė problema (89,0 % ir 84,4%) ir daro didelę įtaką vaikams (96,2% ir 81,1%). Panašus skaičius studentų ir pareigūnų sutinkančių su tuo, kad moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus (18,6% ir 19,2%), tačiau studentų daugiau negu pareigūnų nesutinka su tuo (42,6% ir 24,6%). Yra ir daugiau skirtumų lyginant studentų ir policininkų atsakymus. Mažiau studentų (13,4%) negu pareigūnų (27,6%) mano, kad smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša, kad, jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų (13,4% ir 19,2%), kad smurtas šeimoje nėra prioritetinė policininko darbo kryptis (14,8% ir 22,2%) ir policija neturi kištis į privatų gyvenimą (6,7% ir 11,4%).

Lyginant studentų vyrų ir moterų atsakymus gautos tos pačios nuostatų į smurtą prieš moteris skirtumų tendencijos kaip ir pareigūnų vyrų ir moterų atsakymuose. Statistiškai patikimi skirtumai tarp skirtingų lyčių, kaip ir dirbančiųjų atveju, rasti požiūriuose, kad jei žmona galvoja apie kitą vyrą, ji užsitarnavo antausio ($p < 0,01$), jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų ($p < 0,001$), Jei smurtas būtų tikrai žiaurus, nukentėjusioji paliktą smurtautoją ($p < 0,05$), yra atvejų, kai smurtas pateisinamas ($p < 0,01$). Be to daugiau studentų negu studentų linę galvoti, kad smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša ($p < 0,01$) ir moterys pačios dažnai smurtauja prieš vyrus ($p < 0,05$).

4 lentelė. Nusikaltimų įvertinimas pagal jų pavojingumą visuomenei.

	Labai svarbu		Svarbu		Mažiau svarbu		
	Studen- tai	Parei- gūnai	Studen- tai	Parei- gūnai	Stu- dentai	Parei- gūnai (2011)	Parei- gūnai (2007)
1) Vagystės	40,7	49,1	53,6	46,1	5,7	4,8	5,7 %

2) Smurtas viešoje vietoje	62,7	68,3	35,4	31,1	1,9	0,6	0,9 %
3) Nepadorus elgesys viešoje vietoje	20,1	19,8	50,2	56,3	29,7	24,0	23,1 %
4) Smurtas šeimoje	69,4	62,9	30,1	32,3	0,5	4,8	4,7 %

Rezultatai rodo, kad studentai įvertindami nusikaltimus pagal jų pavojingumą visuomenei (3 lentelė) prioritetą skiria smurtui šeimoje (labai svarbiu įvertina 69,4%,), nors ir nežymiai lenkdami pareigūnus (62,9%). Šie, kaip ir prieš 4 metus, iš pateiktų nusikalstamų veikų daugiausiai labai svarbiu įvertina smurtą viešoje vietoje (68,3%). Kaip matyti iš 3 lentelės policijos pareigūnų požiūris palyginus su 2007 m. beveik nesiskiria.

Pasirengimą vykdyti smurto artimoje aplinkoje įstatymą turėtų rodyti paties įstatymo žinojimas ir pareigūnų informuotumas apie tai, kur kreiptis pagalbos moteriai patyrusiai smurtą. 56,9% apklaustų pareigūnų nežino, kaip vertinti minėtą įstatymą, nes su juo nesusipažinę, 26,3% skaitė ir vertina teigiamai, bet nežino, kaip reikės jį taikyti praktikoje, 7,8% skaitė, vertina neigiamai ir nežino, kaip reikės jį taikyti.

Ne visi pareigūnai yra pasiruošę darbui su smurtu šeimoje, nes, kaip rodo atsakymai, žino, kur nukreipti moterį 68,9% apklaustų policininkų ir šis skaičius beveik nesiskiria nuo studentų (67,5%) bei yra mažesnis nei 2007 metų tyrime (77,8%).

Atsakant į klausimą „Ką reikėtų keisti, kad policijos pagalba smurtą patyrusiai moteriai būtų efektyvesnė?“, didžiausia dalis policijos pareigūnų (49,1%) nurodė, kad reikia keisti teisės aktus (reikia priminti, kad apklausa atlikta prieš Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo įsigaliojimą), 27,5% atsakiusiųjų mano, kad reikėtų daugiau žinių ir mokymų, kaip pareigūnams elgtis smurto šeimoje atvejais, 15,0 % pritaria, kad reikia keisti ir teisės aktus, ir organizuoti mokymus, tik 6,0 % norėtų didesnio vadovų dėmesio šiam darbui ir 2,4 % - nieko, nes jų nuomone, smurtas šeimoje - privatus reikalas.

Rezultatų analizė parodė, kad žymesnių pokyčių požiūryje į smurtą artimoje aplinkoje per keturis metus policininkų sąmonėje neįvyko – atsakymų pasiskirstymas yra panašus. Be to į anketos atsakymus įvedus vidutinį pasirinkimą – nei sutinku, nei nesutinku, kai kuriais klausimais išryškėjo gana nemaža atsakančiųjų ambivalencija ir neturėjimas aiškios nuomonės. Ypač svarbu žinoti, kad net trečdalis pareigūnų abejoja, ar smurtas šeimoje yra prioritetinė policininko darbo kryptis ir, ar policija turi kištis į privatų gyvenimą. Kaip ir ankstesnių metų tyrime galime pastebėti kai kurias stereotipinio smurto artimoje aplinkoje vertinimo tendencijas, ir tai ryškiau matosi apklaustųjų vyrų policininkų atžvilgiu. Vyrų

pareigūnai nepakankamai įvertina nusikaltimo sunkumą, daugiau atsakomybės už smurtą priskiria moteriai, išreiškia didesnę nenorą kištis į smurtinį konfliktą, galvodami, kad tai privatus, šeimyninis reikalas. Tokios nuostatos patvirtintos ir kitais tyrimais.¹³

Pareigūnų ir studentų požiūrių palyginimas rodo, kad tiek vieni, tiek kiti panašiai vertina smurto prieš moterį šeimoje aspektus. Bet galima pastebėti ir kai kuriuos skirtumus. Mažiau studentų negu pareigūnų mano, kad smurtą patiriančios moterys dažnai pačios išprovokuoja savo partnerius, todėl jie jas sumuša, kad, jei moterys kitaip elgtųsi, tai vyrai mažiau smurtautų. Didesnė dalis atsakiusiųjų studentų palyginus su pareigūnais mano, kad smurtas šeimoje yra prioritetinga policininko darbo kryptis ir policija turi kištis į privatų gyvenimą, jei jame smurtaujama. Studentai įvertindami nusikaltimus pagal jų pavojingumą visuomenei, nors ir nežymiai lenkdami pareigūnus, pirmenybę skiria smurtui šeimoje. Ir tokie skirtumai nebūtinai sietini su amžiumi, ar patirtimi. Skirtingo amžiaus ir pareigū policininkų grupių palyginimas neatskleidė statistiškai reikšmingų skirtumų tarp tų grupių požiūrių. Taigi, galima manyti, kad, gal būt, studentų nuostatoms turi įtakos ir jų mokymasis universitete bei įvairių disciplinų kontekste dėstomos šiuolaikiškos pažiūros į smurtą artimoje aplinkoje.

Lyginant vyrų ir moterų nuostatą į nagrinėjamą reiškinį išryškėjo bendros lyčių požiūrių skirtumų tendencijos, būdingos tiek dirbančių, tiek besimokančių grupėms. Kaip ir ankstesniame tyrime, galima teigti, kad moterų nuostata yra neigiamesnė ir mažiau veikiama stereotipų, negu vyrų, pvz. apie moters vaidmenį smurto kilime, jos gyvenimą su smurtautoju, smurto šeimoje pavojingumą ir kt. Galima daryti prielaidą, kad nuostatos į smurtą prieš moteris skirtingumą veikia egzistuojantys visuomenėje lyčių stereotipai priskiriantys vyrui didesnės galios tarpusavio santykiuose su moterimi, o taip pat prietarai pateisinantys smurtą prieš moteris.

Pareigūnams efektyviai veikti smurto artimoje aplinkoje incidentų metų trukdo ne tik išankstinės nuostatos, bet ir nepakankamas naujo įstatymo išmanymas ir nežinojimas, kaip jį taikyti praktikoje. Todėl natūralu, kad didelė dalis dalyvavusių tyrime pareigūnų pageidautų daugiau žinių ir mokymų, kaip pareigūnams elgtis smurto šeimoje atvejais. Taigi, kaip rodo ir kitų šalių patirtis, siekiant pagerinti smurto artimoje aplinkoje įstatymo įgyvendinimą reikėtų tiek keisti policijos pareigūnų nuostatas smurto šeimoje atžvilgiu, tiek rūpintis jų apmokymu bei bendradarbiavimo tarp suinteresuotų profesionalų grupių kūrimu ir gerinimu.

¹³ Healey K., Smith Ch., O'Sullivan, CH. Batterer Intervention: Program Approaches and Criminal Justice Strategies. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice, 1998.

IŠVADOS

- Žymesnių pokyčių požiūryje į smurtą artimoje aplinkoje nuo 2007 iki 2011 metų policininkų sąmonėje neįvyko. Išryškėjo, kad net trečdalis pareigūnų abejoja, ar smurtas šeimoje yra prioritetinga policininko darbo kryptis ir, ar policija turi kištis į privatų gyvenimą
- Vyrai pareigūnai nepakankamai įvertina nusikaltimo sunkumą, daugiau atsakomybės už smurtą priskiria moteriai, išreiškia didesnę nenorą negu moterys pareigūnės kištis į smurtinį konfliktą, galvodami, kad tai privatus, šeimyninis reikalas.
- Nors pareigūnų ir studentų nuostatos kai kuriais aspektais panašios, tačiau didesnė dalis atsakiusių studentų palyginus su pareigūnais mano, kad smurtas šeimoje yra prioritetinga policininko darbo kryptis ir policija turi kištis į privatų gyvenimą, jei jame smurtauojama.
- Lyginant vyrų ir moterų nuostatą į nagrinėjamą reiškinį išryškėjo bendros lyčių požiūrių skirtumų tendencijos, būdingos tiek dirbančių, tiek besimokančių grupėms. Kaip ir ankstesniame tyrime, galima teigti, kad moterų nuostata yra neigiamesnė ir mažiau veikiama stereotipų, negu vyrų.
- Pareigūnams efektyviai veikti smurto artimoje aplinkoje incidentų metų trukdo ne tik išankstinės nuostatos, bet ir nepakankamas naujo įstatymo išmanymas ir nežinojimas, kaip jį taikyti praktikoje bei neturėjimas įgūdžių efektyviai veikti smurto šeimoje atvejais.

LITERATŪRA

1. Ainsworth P.B., Pease K. Police work. London: The British Psychological Society and Methuen, 1985.
2. Dutton D., Golant S. The Batterer: a Psychological Profile. New York: Basic Books, 1995.
3. Голоса молчащих. Книга о насилии по половому признаку. – Таллинн, 2004.
4. Gover, A.R., Pudrzynska P.D., Dodge, M. Law Enforcement Officers' Attitudes About Domestic Violence. Violence Against Women; May. 2011, Vol. 17 Issue 5, p.619-636.
5. Healey K., Smith Ch., O'Sullivan, CH. Batterer Intervention: Program Approaches and Criminal Justice Strategies. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice, 1998.
6. Horwitz, S., Mitchell, D., LaRussa-Trott, M., Santiago, L., Pearson, J., Skiff, D., Cerulli, C. An Inside View of Police Officers' Experience with Domestic Violence. Journal of Family Violence; Nov.2011, Vol. 26 Issue 8, p.617-625.
7. Logan, T. K., Shannon, L., Walker, R. Police Attitudes Toward Domestic Violence Offenders. Journal of Interpersonal Violence; Oct. 2006, Vol. 21 Issue 10, p.1365-1374.

8. Logar R. Austrijos kovos prieš smurtą šeimoje modelis. Pranešimas JTO ekspertų grupės susitikime „Smurtas prieš moteris: geros praktikos pavyzdžiai kovojant su smurtu prieš moteris ir šalinant jį“. Viena, 2005 m. gegužės 17-20d.
9. Logar R. Violence against women: history and development of new models of intervention in Europe. Conference „Responding to violence against Women. Models from the European Union“. 5-6 November 2004, University of Wisconsin.
10. Mahoney, P., Williams, L. M., & West, C. M. Violence against women by intimate relationship partners. In C. M. Renzetti, J. L. Edleson, & R. K. Bergen (Eds.), Sourcebook on violence against women (pp. 143–178). Thousand Oaks, CA: Sage, 2001.
11. Melton, H. Police response to domestic violence. *Journal of Offender Rehabilitation*, 29, 1999.
12. Ronan G.F., Dreer L. E., Dollard K., Ronan D.W. Violent couples: Coping and communicational skills// *Journal of Family Violence*. 2004. Vol. 19. P. 131-137.
13. Руйбите, Л. Анализ отношения сотрудников полиции к проблеме насилия против женщины в семье // *Administratīvā un Kriminālā Justīcija : Latvijas Policijas akadēmijas teorētiski praktisks žurnāls*. Rīga : Latvijas Policijas akadēmija. Nr. 1(42), 2008, p. 54-59.
14. Ruibytė, L.; Velička, V. Teisinės ir psichologinės kliūtys, trukdančios pareigūnams sustabdyti smurtą šeimoje // *Policijos pareigūnų profesinio rengimo aktualijos: mokslinių straipsnių rinkinys / Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakultetas; Kaunas, 2007. p. 31-40.*
15. Shields J. P. An Evaluation of Police Compliance with Domestic Violence Documentation Policy Reform: Improving the Identification of Exposed Children. *Best Practices in Mental Health*, Vol. 4, No. 1, Winter 2008. Lyceum Books
16. Shtelmakher.M. Police misconduct and liability: applying the state-created danger doctrine to hold police officers accountable for responding inadequately to domestic-violence situations. *LOYOLA OF LOS ANGELES LAW REVIEW* [Vol. 43:1533 Summer 2010].
17. Smurtas prieš moteris ir vaikus Lietuvoje. –Vilnius: Moterų studijų centras, 1997.
18. Sonkin D.J. Domestic violence: Perpetrator assesment manual. – Sausalito, CA, 1997.
19. Straus M., GellesR., eds. *Physical Violence in American Families: Risk Factors and Adaptations to Violence in 8, 145 families*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, 1990.
20. Sun, I.Y., Li, J.C. M., Yuning W. Chinese and American college students' preferences for police response to domestic violence. *Policing & Society*; Jun. 2011, Vol. 21 Issue 2, p.214-232.
21. Sun, I.Y., Chu, D.C., Who is better for handling domestic violence? A comparison between Taiwanese female and male Officers. *Journal of Criminal Justice*; Jul. 2010, Vol. 38 Issue 4, p. 453-459.
22. Urbonas, D. Policijos pareigūnų teisė sulaikyti ir pristatyti asmenį į policijos įstaigą smurto privačioje erdvėje kontekste.// *Mokslinių straipsnių rinkinys „Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka“*, 2011 (5), p.220-239.
23. White, R., & Shields, J. P. Police reports of children’s exposure to domestic violence in San Francisco. San Francisco: ETR Associates, 2003.

THE ATTITUDES OF POLICE OFFICERS AND POLICE STUDENTS TOWARD DOMESTIC VIOLENCE

Laima Ruibyte, Vilius Velicka
Mykolas Romeris University

Summary

In this paper the peculiarities of Lithuanian police officers and students - future police officers attitudes toward domestic violence have been analyzed. The paper aims to identify and to compare the attitude of officers and students toward various aspects of domestic violence; to analyze the dynamics

of such attitudes in four year since 2007; to compare attitude of different sex; to define psychological causes able to hinder officers in properly carrying their duties in the incidents of domestic violence.

In the research 209 MRU Public Security Faculty Law and Police activity students and 167 working police officers participated. A questionnaire of 12 questions for police officers and one of 7 questions for students worked out by the authors were used to examine the respondents understanding and evaluation of various aspects of domestic violence, understanding about causes of violence, possible psychological obstacles to officer actions during violent conflict in the family.

The result analysis indicated that there is no big change in the officer's attitude toward domestic violence since 2007. At the same time attitudes of police officers do not much differ from students attitude though some slightly differences exist – more students than police officers are thinking that combating domestic violence is of high priority of police work and domestic violence is not only a private matter. Some gender differences in evaluating domestic violence were found. Men officers attribute more responsibility for violence in the family to woman; express bigger unwillingness to interfere into the violent conflict thinking that that is private, family affair.

It seems that main obstacles to deal more effectively with the incidence of domestic violence are not only the prejudicial thinking but not having skills of working with family incidences, not knowing how to enact the Law of Domestic Violence.

Keywords: domestic violence, violence against women, police officers, gender stereotypes, attitude.

Laima Ruibyte*, Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Humanitarinių mokslų katedros docentė. Mokslinių tyrimų kryptys: Lyčių skirtumų stereotipai; nuostatos ir stereotipai, stresas organizacijose.

Laima Ruibyte*, Mykolas Romeris University, Faculty of Public security, Department of Humanities Assoc.prof. Research interests: Genders Stereotypes; Attitudes; Organisational Stress; Organisational Values.

Vilius Velicka**, Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Policijos veiklos katedros lektorius. Mokslinių tyrimų kryptis: Policijos administracinė veikla.

Vilius Velicka**, Mykolas Romeris University, Faculty of Public security, Department of Police Activities Lecturer. Research interests: Administrative Activity of Police.